

Finland

Wat als ... iedereen zomaar 560 euro per maand krijgt?

Finland lanceert proefproject met basisinkomen voor 2.000 werklozen

Tweeduizend werkloze Finnen krijgen sinds Nieuwjaar zomaar elke maand 560 euro. Ze moeten er niets van afdragen, ze moeten niet verplicht zoeken naar werk. Het grootschalige experiment met het basisinkomen wordt opgezet door de centrumrechtse regering en is bedoeld om de werkgelegenheid te stimuleren en het systeem van sociale uitkeringen te vereenvoudigen.

• “Zullen ze enthousiast experimenteren met verschillende jobs, of zullen ze lui worden omdat ze weten dat ze sowieso hun geld krijgen, zonder iets te doen?” Dat is de centrale vraag, bij monde van Olli Kangas van KELA, de organisatie voor sociale zekerheid in Finland, nu daar het basisinkomen is ingevoerd. Het is te zeggen, per 1 januari krijgen 2.000 Finse werklozen in plaats van hun werkloosheidsuitkering een maandelijks inkomen van 560 euro. Ze moeten er geen belasting op betalen, ze mogen bijklussen en ze moeten het niet inleveren als ze een vaste job vinden. Er zijn geen voorwaarden, behalve dat de werklozen hun deelname aan het experiment niet mogen weigeren.

Want het is een experiment. Twee jaar lang zullen de proefpersonen ‘money for nothing’ krijgen, en zal de centrumrechtse Finse regering dus kunnen uitvogelen of ze daardoor gemotiveerder zijn om te solliciteren dan met een werkloosheidsuitkering. De groep zal vergeleken worden met een tweede groep werklozen die

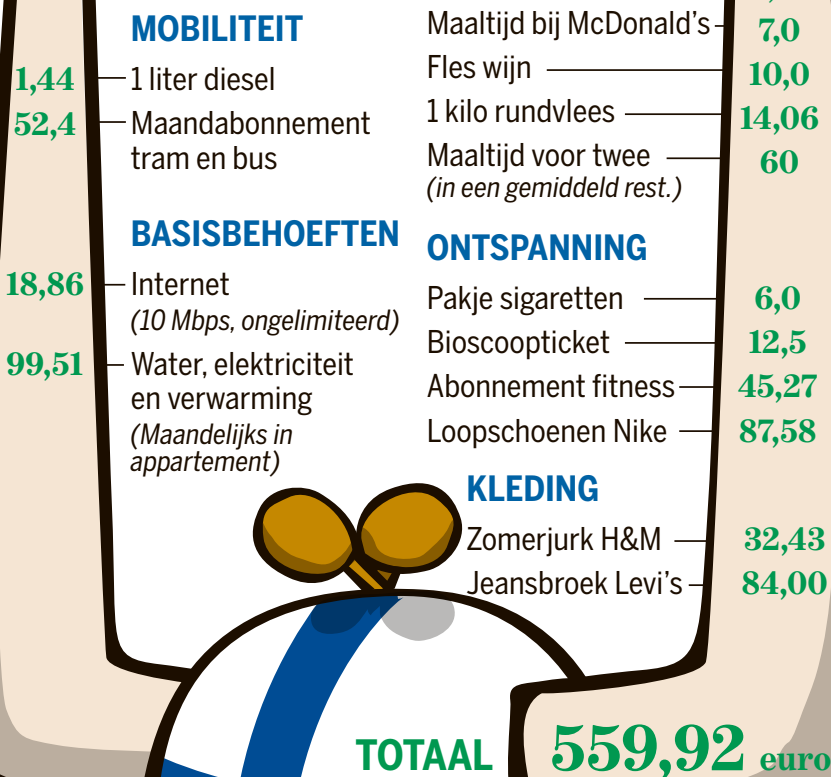
geen basisinkomen krijgt. Nu niet dat dat basisinkomen nu echt een vetpot is. Het bedrag, 560 euro, komt ongeveer overeen met de maandelijkse huurprijs van een appartement. Een kleintje, met één slaapkamer, buiten het stadscentrum. Ter vergelijking: het gemiddelde maandinkomen in de privésector is in Finland 3.500 euro bruto per maand.

Aan het werk

Uit een recente peiling blijkt dat 70% van de Finnen gewonnen is voor een basisinkomen en dat ze vinden dat het ongeveer 1.000 euro per maand mag bedragen. Opmerkelijk genoeg zijn de voorstanders te vinden in linkse én rechtse politieke partijen. Links ziet het basisinkomen als garantie op een menswaardig inkomen voor iedereen, rechts ziet het als een instrument om werklozen aan te moedigen om werk te zoeken door een eind te maken aan een sociale zekerheid die alleen maar ontmoedigt om de arbeidsmarkt op te gaan.

Dat laatste is net het plan van de rechtse premier Juha Sipilä, die miljonaire werd met de verkoop van zijn telecombedrijf en voor de Finse Centrumpartij in de politiek stapte. Het basisinkomenexperiment was een van zijn verkiezingsbeloften. De bedoeling: de werkgelegenheid stimuleren en het systeem van sociale uitkeringen vereenvoudigen. Het basisinkomen moet de Finnen aanzetten om sneller parttime werk of kleine jobs aan te nemen. Nu doen werklozen dat te weinig, omdat ze bang zijn dat hun loon min belastingen lager zal liggen dan hun uitkering.

Dit koop je voor 560 euro in Finland

Een vraag die luid klinkt bij de Scandinaviërs is hoeveel de invoering van een basisinkomen hen zou kosten. Finland – een land met 5,5 miljoen inwoners – telt 213.000 mensen zonder job, of 8,1% van de beroepsbevolking. Volgens experts zou het basisinkomen een gat slaan in de begroting van 11 miljard euro. Tegenstanders van het experiment vinden dat veel en veel te duur. Overigens was die hoge kost de reden waarom de Zwitsers het basisinkomen afgelopen zomer afwezen in een referendum.

Idee uit 18de eeuw

Als het Finse experiment succesvol blijkt en in de smaak valt, kan Finland het eerste Europese land worden met een basisinkomen. Nochtans is het idee helemaal niet nieuw. De Brits-Amerikaanse filosoof Thomas Paine pleitte er in 1795 al voor een systeem van sociale zekerheid waarin iedereen – rijk of arm, gezond of gehandicapt – een gegarandeerd inkomen zou krijgen. Een maandelijks toelage die moet volstaan om te overleven en waarmee je helemaal mag doen wat je wilt. In de loop der jaren werd er talloze keren in talloze landen mee geëxperimenteerd, maar nooit werd het ergens ingevoerd.

JESSE VAN REGENMORTEL

Republikeinen houden geheime stemming

Ethische waakhond verliest zijn tanden

De beëdiging van het nieuw verkozen Amerikaanse Congres werd gisteren helemaal overschaduwd door een beslissing van de Republikeinen om de onafhankelijke controle op de verkozenen af te schaffen en in eigen handen te nemen. Donald Trump reageerde 'not amused' op de demarche van zijn partijgenoten.

• Het moeras droogleggen? Donald Trump mag het van de daken schreeuwen zo luid hij wil, zijn partijgenoten zijn vast van plan

om er nog wat extra modder in te pompen. Zeer tegen de zin van Trump en de partijtop hebben ze zonder enige aankondiging en zonder debat de ontmanteling van het ethische onderzoeksorgaan OCE goedgekeurd.

Dat orgaan werd in 2008 door de Democratische meerderheid in het Huis van Afgevaardigden opgericht om een einde te maken aan een reeks lobbychandalen, waarbij onder meer twee Republikeinen en een Democraat betrokken waren. Sindsdien onderzocht het OCE volledig onafhankelijk beschuldigingen over wangedrag

Ook toekomstig president Donald Trump werd verrast door de beslissing van zijn partijgenoten. FOTO AP

door leden van het Huis van Afgevaardigden en hun personeel.

Momenteel lopen er nog verschillende onderzoeken tegen Republikeinse afgevaardigden en het zijn zij die erop hebben aangedrukt dat het OCE nu gemuil-

korfd wordt. Als hun amendement ook in het Congres goedgekeurd wordt, hebben ze voortaan weinig meer te vrezen, want het OCE komt dan onder rechtstreeks toezicht van het House Ethics Committee, waar de Republikeinen het voor het zeggen hebben. Dat comité kreeg in het verleden al herhaaldelijk het verwijt dat het beschuldigingen van wangedrag gewoon onder de mat veegt.

'Potpourri' van maatregelen

De omstreden beslissing werd genomen op een voorbereidende vergadering voor de inauguratie van het nieuwe Congres en zat verpakt in een soort 'potpourri' van maatregelen die de Republikeinen willen nemen om sommige verwezenlijkingen van Barack Obama weer ongedaan te maken. De stemming daarover verliep in het grootste geheim.

Ook Donald Trump wist blijk-

baar nergens van, want hij poste een duidelijk geërgerde tweet: “Moet het Congres met al zijn werk een prioriteit maken van het verzwakken van de ethische waakhond? Hoe oneerlijk die ook is? Focus op de belastinghervorming, gezondheidszorg en zo veel andere belangrijke dingen”, maande hij zijn partijgenoten aan.

De Democraten reageerden nog veel heftiger, want nu de Republikeinen baas zijn in zowel het Congres, de Senaat als in het Witte Huis, vrezen ze dat alle remmen losgaan. “De ethiek is het eerste slachtoffer van het nieuwe Congres. De Republikeinen beweren dat ze het moeras willen droogleggen, maar in plaats daarvan schaffen ze het enige onafhankelijke orgaan af dat toeziet op hun daden”, zei voorzitter Nancy Pelosi van de Democraten in het Huis van Afgevaardigden. (wdb)